

Гаркуша М.С., Національна
академія Служби безпеки України

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Потреба сучасного суспільства в спеціалістах, які вільно володіють іноземною мовою в професійній діяльності, зумовлює необхідність пошуку нових конструктивних ідей для вирішення проблеми оптимізації й інтенсифікації системи іншомовної підготовки.

Сучасною тенденцією у вищих закладах освіти є скорочення кількості аудиторних годин та збільшення годин, що відводяться на самостійну роботу здобувачів. Трансформується роль викладача в освітньому процесі: поступово втрачає актуальність функція викладача як основного джерела інформації, він перетворюється на організатора, консультанта, керівника, куратора. Усе це потребує пошуку більш ефективних методів, форм і засобів навчання, які б виконували в освітньому процесі інформаційну, формувальну, систематизувальну, контролюючу та мотивувальну функції. Такі вимоги можуть задовольнити новітні комп'ютерні засоби навчання, до яких належить дистанційне навчання.

Дистанційне навчання іноземної мови із використанням дистанційних технологій має забезпечувати реалізацію таких завдань: - формування і розвиток умінь і навичок читання з використанням матеріалів мережі Інтернет; - удосконалення вмінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних аудіотекстів; - формування вмінь і навичок з перекладу, реферування та анотування фахових текстів; - удосконалення умінь монологічного та діалогічного мовлення; - розширення активного та пасивного словникового запасу, ознайомлення з лексикою сучасної іноземної мови, яка відображає певний етап суспільно-політичного соціокультурного та соціально економічного розвитку суспільства; - формування стійкої мотивації навчально-пізнавальної діяльності, потреби використання іноземної мови в професійній діяльності; - формування загальної культури спілкування.

Існує декілька видів дистанційних курсів вивчення іноземної мови. До першого виду належать так звані «чисті» («pure») дистанційні курси, які організують навчання слухачів усім видам мовленнєвої діяльності в дистанційному середовищі. Безпосередня зустріч викладача зі слухачами в такому випадку відбувається не частіше одного разу на навчальний рік або наприкінці навчального курсу з метою безпосереднього засвідчення результатів навчання шляхом тестування, проведення екзамену, співбесіди, іншого виду контролю знань, навичок і вмінь.

Другий вид - це дистанційні курси вивчення іноземної мови включеного типу [0], у яких дистанційні періоди самостійної роботи слухачів чергуються з аудиторними заняттями. Такі дистанційні курси можна розглядати як різновид організації очної форми навчання. Дистанційні курси вивчення іноземної мови включеного типу поділяють на дві групи: - дистанційні курси, які використовують протягом обов'язкового курсу навчання (essential courses), та дистанційні курси для факультативного навчання (optional courses).

Очевидно, що тип дистанційного курсу зумовлює підбір навчального матеріалу. Як зазначалося вище, «чисті» дистанційні курси вивчення іноземної мови включеного типу є найбільш повними й містять завдання для формування лексичних і граматичних вмінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності. Дистанційні курси, які використовують протягом обов'язкового курсу навчання слухачів очної форми, наближені до автоматизованих навчальних програм для опанування іноземної мови за комп'ютерної підтримки (Computer Assisted Language Learning (CALL)). Такі курси зазвичай націлені на формування конкретних компетентностей, закріплення опрацьованого в аудиторії матеріалу, та є стислими, лаконічними, нетривалими; у них переважає індивідуальна робота слухачів, а корпоративні завдання найчастіше мають характер проєктів. Відповідно, такі дистанційні курси спрямовані на формування вмінь і навичок з письма та говоріння.

До третього виду відносять дистанційні факультативні курси, які передбачають вивчення іноземної мови для спеціальних цілей, наприклад, для майбутніх фахівців правоохоронних органів та сектору безпеки України. Дистанційні факультативні курси розраховані на тривалі періоди дистанційного (заочного) навчання з короткими очними сесіями у форматі аудиторної роботи. Такі курси є більш повними, містять різноманітні види роботи.

Дослідження в галузі педагогічної технології підтверджують, що потенціал комп'ютерного дистанційного навчання може бути найбільш ефективно використаний при вивченні іноземних мов, яке включає обговорення, інтенсивну

розумову активність та колективну діяльність. Одним із перспективних напрямів роботи в системі дистанційного навчання іноземних мов є інтегрований підхід до вирішення основних завдань, що поєднує комплекс педагогічних технологій з високим дидактичним потенціалом і телекомунікаційні технології; комп'ютерне навчання іноземних мов, мультимедійні технології та методи інтенсивного навчання іноземних мов.

Важливим етапом у розвитку дистанційного навчання є індивідуальний підхід, в якому системи навчання повинні мати наступні компоненти:

- телеконференцію, призначену для оперативного інформування через комп'ютерну мережу всіх зацікавлених користувачів;

- електронну бібліотеку - доступний через комп'ютерну мережу архів текстів, зображень, аудіо- та відеоматеріалів тощо;

- періодичні видання;

- книжкову серію (підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації, монографії, літературно-художні здобутки тощо).

Враховуючи вищезазначене, визначимо переваги дистанційного вивчення іноземних мов: 1) Гнучкість - здобувачі, які одержують освіту дистанційно, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються без відриву від професійної діяльності в зручний для себе час та в зручному місці; 2) Технологічність - використання в освітньому процесі нових досягнень інформаційних технологій; 3) Соціальна рівність - рівні можливості отримання освіти незалежно від соціального статусу, місця проживання і стану здоров'я, що дає змогу значно розширити навчальну аудиторію; 4) Роль педагога - дистанційна освіта розширює й оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати навчально-пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати свою кваліфікацію і творчу активність відповідно до інновацій у системі освіти; 5) Позитивний вплив на слухача - підвищення творчого та інтелектуального потенціалу здобувача вищої освіти, за рахунок самоорганізації, прагнення до знань,

використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, уміння самостійно приймати рішення.

Список використаних джерел

1. Муліна Н. І. Включене дистанційне навчання англійської мови студентів вищих технічних закладів освіти : побудова курсу, методика навчання та результати / Н. І. Матуліна // Іноземні мови. - 2000. - № 2. - С. 27-30.

2. Гуржій А. М. Інформаційні технології в освіті / А. М. Гуржій // Проблеми освіти : наук. метод. зб. - К. : ІЗМН, 1998. - Вип. II. - С. 5-11.